

Begraafplaats Groenesteeg

Dit jaar is het precies twee eeuwen geleden dat de begraafplaats aan het einde van de Groenesteeg in 1813 in gebruik werd genomen. Behalve een nieuw verschenen boek is er op zaterdag 2 november een nagespeelde begrafenis uit 1846 van Diderik van Leyden Gael. Vooruitlopend op deze begrafenisstoet volgt hier een reeks artikelen over het belang van deze persoon voor de stad. Vandaag aflevering 4.

Een trouw lid van de Waalse kerk

Piet de Baar

Leiden ✨ Diderik van Leyden Gael (1775-1846) werd gedoopt in de Hooglandse kerk. Voor zijn ouders, Johan Gael en Françoise Johanna van Leyden, was het logisch om hun vierde zoon daar te laten dopen. Maar de Franse cultuur werd steeds belangrijker. De gezeten burgerij sprak zelfs Frans aan tafel. Toen de Fransen onze Republiek in 1795 veroverden, was het ook handig die taal goed te beheersen. Dus iedere zondag maar naar een dominee gaan luisteren die Frans preekte. In Leiden was er sinds 1584 een

Waalse gemeente. Die had de Vrouwenkerk aan de Haarlemmerstraat als onderkomen. In 1788 liet Johan Gael zich met zijn gezin overschrijven van de Nederduitse naar de Waals Gereformeerde gemeente. Zoon Diderik van Leyden Gael deed daar zijn belijdenis in 1793. In 1801 kreeg mademoiselle Johanna van der Hoop een stoel in de 'premier rang'. Diderik heeft zijn latere vrouw dus al achttien jaar vóór hun huwelijk in de kerk kunnen bewonderen. In 1795 veranderde met de omwenteling de verhouding tussen Kerk en Staat radicaal. De calvinistische kerk was niet langer de

Toen de Vrouwenkerk dicht moest, werd de Waalse kerk aan de Breestraat ingericht.

heersende en rijke gemeente. Daarom gingen de nieuwe penningmeesters bij welgestelde gemeenteleden op bezoek. Johan Gael als chef de famille zegde toe in 1801 een bijdrage te betalen voor het onderhoud van de dienst. Meteen kreeg hij de vraag of hij ook niet over het jaar daarvoor wilde betalen. Johan protesteerde. Er is een compleet dossier over de problemen die hij maakte. Bij decreet van koning Lodewijk Napoleon van 2 augustus 1808

werd de Vrouwenkerk eigendom van de Waalse gemeente. In 1818 bleek evenwel dat die kerk zó bouwvallig was, dat hij ogenblikkelijk gesloten moest worden. Het stadsbestuur verordonneerde dat de Gasthuiskerk aan de Breestraat tot Waalse kerk werd omgevormd. Ook het orgel kreeg er een andere plaats. In 1819 nam orgelmaker Rijk van Arkel dat karwei aan. Maar hij leverde vermoedelijk knoeiwerk. Al in 1845 moest de gerenommeerde Utrechtse firma J. Bätz

en Co. flink gaan repareren. Omdat er toen geen geld was, werd een renteloze lening uitgeschreven onder de eigen lidmaten. Diderik nam zes aandelen (obligaties). In 1833 wilde men een houten gewelf maken in de kerkruimte. Van de hiervoor uitgeschreven renteloze lening nam Diderik vier aandelen van 50 gulden elk. Dat het hem niet om winst ging, blijkt uit het feit dat hij ze later aan de kerk schonk. Kortom, een lidmaat waar je wat aan hebt!